

SMART TEXNOLOGIYALAR BO‘LAJAK INGLIZ TILI O‘QITUVCHILARNI TIL BILISH OMILI SIFATIDAGI MOHIYATI

D. Fayzullayeva¹, O. Прядкина²

Annotatsiya:

Ushbu maqola o‘qituvchilarni va o‘quvchilarni smart texnologiyalar yordami bilan bilimlarni egallashini va o‘qitilishini, bilimlarni rivojlantirishini, o‘zlashtirishini, o‘rganish ob'ektining mazmunini chuqurlashtirishini, kengaytirishini, tezda yangilashini, o‘qitishning yanada samarali usullarini o‘z ichiga olgan.

Kalit so‘zlar: bo‘ljak o‘qituvchi, til bilish, ko‘nikmalar, smart texnologiyalar, dars

doi: <https://doi.org/10.2024/k896wa65>

Ta‘lim tizimining zamonaviy ta‘lim texnologiyalarining tobora ortib borayotgan roli bilan tavsiflanadi. O‘quvchilar tomonidan innavatsion ta‘lim texnologiyalar yordami bilan bilimlarni egallash an‘anaviy texnikaga qaraganda ancha tezroq. Ushbu texnologiyalar bilimlarni rivojlantirish, o‘zlashtirish va tarqatish xususiyatini o‘zgartiradi, o‘rganish ob'ektining mazmunini chuqurlashtirish, kengaytirish, tezda yangilash, o‘qitishning yanada samarali usullarini qo‘llash va hamma uchun ta‘lim imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytirish imkonini beradi. Raqamli texnologiyalar bilan ta‘lim olganda, o‘quvchilar uchun o‘qitish usuli osonlashmoqda. Bunday holda, vositali ta‘lim tizimining rolini multimedia, kodeskoplar, kompyuterlar, noutbuklar, Internetga ulangan televizorlar, telefon liniyalari, aqlli taxtalar, proyektorlar bajaradi. Bunday vositalarni o‘qituvchilarga repetitorlik bilan ta‘minlash ta‘lim sifatini yaxshilashni ta‘minlaydi. Hammamizga ma‘lumki, onlayn darslarda raqamli texnologiyalardan foydalanish yaxshi samara beradi. Masalan, televizor orqali olib boriladigan onlayn darslar raqamli ta‘limning bir shakli deb taxmin qilishimiz mumkin. Demak, raqamli ta‘limda: xohlagan joyida va xohlagan vaqtida ta‘lim olish imkoniga ega:

- internetdan axborot olish va undan foydalanish madaniyati shakllanadi;
- ta‘lim tizimini yangi bosqichga ko‘taradi;
- vaqt va mablag‘ sarfini keskin kamaytiradi;
- “raqamli dunyo” da yo‘qolib qolmaslik va yaxshi ish topishda ustunliklarga ega bo‘lish

kabilar.

O‘qituvchilar uchun raqamli texnologiyalardan foydalangan holda ishlash qobiliyatini rivojlantirish yoki Internet orqali turli xil ochiq kurslarni tashkil etish imkoniyatlari mavjud bo‘lib, bu o‘qituvchilarga mustaqil ravishda ko‘proq ish olib borish va raqobat tufayli ta‘lim sifatini yanada oshirish imkonini beradi. Raqamli texnologiyalarni o‘zlashtirish insoniyat tarixidagi boshqa yangiliklarga qaraganda tezroq sodir bo‘lmoqda: bor-yo‘g‘i yigirma yil ichida raqamli texnologiyalar rivojlanayotgan mamlakatlar aholisining qariyb 50 foizini

---

¹ Fayzullayeva D.U., SamDCHTI katta o‘qituvchisi

² Прядкина Ольга Николаевна, старший преподаватель кафедры русского языка, филиал КазНУ им. аль-Фараби

qamrab olishga va ularning yordami bilan jamiyatlarni o'zgartirishga muvaffaq bo'ladi. Masalan, sog'liqni saqlash sohasida sun'iy intellektdan foydalanishga asoslangan ilg'or texnologiyalar inson hayotini saqlab qolish, kasalliklarni aniqlash va umr ko'rish davomiyligini oshirishga xizmat qilmoqda. Ta'lim sohasida virtual o'quv muhiti va masofaviy ta'limning ta'minlanishi talabalarga boshqa imkoniyatga ega bo'lmagan dasturlarda qatnashish imkonini berdi. Bundan tashqari, blokcheynga asoslangan tizimlardan foydalanish orqali davlat xizmatlaridan foydalanish qulay bo'ladi, ularni ta'minlovchi institutlar mas'uliyatini oshiradi va sun'iy intellektdan foydalanish natijasida jarayonlar kamroq byurokratik bo'ladi. Katta ma'lumotlar, shuningdek, yanada moslashuvchan va aniq siyosat va dasturlarga olib kelishi mumkin.

Zamonaviy to'plangan smart texnologiyalarga asoslangan mashg'ulotlar sermehnatlik darajasini kamaytirgan holda tez natijaga erishish uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Shuning uchun ham smart texnologiyalarini ta'lim tizimining barcha sohalarida samarali qo'llash mumkin. Ma'lum bir obyektiv sabablarga ko'ra, smart texnologiyalardan foydalanish jarayoni har bir mamlakatda turlicha yo'l va turli sur'atda olib borilmoqda.

Raqamli texnologiyalarni o'zlashtirish insoniyat tarixidagi boshqa innovatsion ishlanmalarni joriy qilishdan tezroq sodir bo'ldi. Atigi yigirma yil ichida raqamli texnologiyalar rivojlanayotgan mamlakatlar aholisining qariyb yarmini qamrab olishga va ularning yordami bilan jamiyatni o'zgartirishga muvaffaq bo'ldi. Sog'liqni saqlash sohasida sun'iy intellektdan foydalanishga asoslangan ilg'or texnologiyalar inson hayotini saqlab qolish, kasalliklarga tashxis qo'yish va umr ko'rish davomiyligini oshirishga xizmat qiladigan texnologiyalar ishlab chiqilgan. Ta'lim sohasida virtual o'quv muhiti va masofaviy ta'limni ta'minlash dasturlari ishlab chiqilib an'anaviy darslarga ishtirok eta olmagan talabalarga imkoniyat yaratdi. Bundan tashqari, blokcheynga asoslangan tizimlardan foydalanish davlat xizmatlari yanada aholiga xizmat qilish uchun qulay bo'ldi, ularni taqdim etuvchi institutlar mas'uliyatini oshirdi va sun'iy intellektdan foydalanish natijasida jarayonlar kamroq byurokratik holatlarga duch kela boshladi. Katta ma'lumotlar, shuningdek, yanada moslashuvchan va aniq siyosat strategiyalari hamda dasturlarini ishlab chiqishga hissa qo'shdi. Shu yo'l orqali boshqarish ta'limga bo'lgan munosabatni o'zgarishiga olib keldi. Ushbu raqamli texnologiyalarni o'quv jarayonida chet tilini o'qitishda qo'llanishi o'quvchilarni til bilish ko'nikmasini rivojlanishiga katta samara berishi e'tiborga molikdir.

Mamlakatimiz rivoji taraqqiyotining asosi ta'lim tizimining sifatli va mukammalligi bilan ham bog'liq ekanligi hech kimga sir eman. Shu bois ta'lim muassasalarida ta'lim jarayoni sifatini oshirish, innovatsion hamda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni ishlab chiqish, pedagogika va psixologiya fanlariga oid bilimlarini mustahkamlash va olgan bilimlarini o'quv-tarbiya jarayonida qo'llay olishga o'rgatish, shuningdek, ta'lim jarayoni ishtirokchilariga pedagogik mahorat sirlarini ochib berishdan iborat.

Respublikamiz milliy iqtisodiyoti tarmoq va sohalariga axborotkommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish borasida amaliy ishlar olib borilgan. O'zbekiston Respublikasining "Axborotlashtirish to'g'risida"gi qonuni, "Kompyuterlashtirishni yanada amalga oshirish va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Farmoni va "Kompyuterlashtirishni yanada rivojlantirish va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarorlari asosida olib borilmoqda. Yuqorida keltirilgan Prezidentimiz Farmonida "...real iqtisodiyot tarmoqlarida, boshqaruv, biznes, fan va ta'lim sohalarida kompyuter va axborot texnologiyalarini keng joriy etish, aholi turli qatlamlarining zamonaviy kompyuter va axborot tizimlaridan keng bahramand bo'lishlari uchun shart-sharoitlar yaratish" belgilab qo'yilgan. Ta'lim sohasini tubdan isloh qilish, uni o'tmishdan qolgan mafkuraviy qarashlar va sarqitlardan to'la xalos

International Conference

ADVANCED METHODS OF ENSURING QUALITY OF EDUCATION: PROBLEMS AND OPPORTUNITIES

etish, rivojlangan demokratik davlatlar darajasida, yuksak ma'naviy va axloqiy talablarga javob beruvchi yuqori malakali kadrlar tayyorlash maqsadiga yo'naltirilgan

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

[1]. Аюпов Р.Х. *Информационные технологии в образовании: Учебник.* – Т.: 2021. – 585 с.

[2]. Бектурова З.К. *SMART-технологии в образовании / З.К. Бектурова, Н.Н. Вагапова // Вестник «Өрлеу»-kst. 2015. – 3(9) – С. 17–21.*

[3]. Fayzullayeva D.U. *The role of digital technologies in teaching English in the educational system of Uzbekistan // International Journal of Research and Development. – Volume 8, № 2, –AQSH, 2023 (SJIF Impact Factor: 8.574). – P.207-209.*

[4]. Fayzullayeva D.U. *Development of linguistic competence of future English teachers in the educational process based on smart technologies in the era of digital technologies and innovations // Spectrum Journal of Innovation, Reforms and Development. – Volume 14, April. –Germaniya, 2023 (SJIF Impact Factor 7.574). –P. 76-79.*